

Շրթերն անդ հըպին Այլ անդուստ մայրիկ
Ընդ մեղուն ընտել. Բոժար յորորեւ,
Սա առ ցող նոցին Համարի՛ պարիկ
Մընչէ. « Գարբիէլ », Չար եկեալ ընկճել.
Հրեշտակն առ նրմին Կայ ընդ նա յակճիւս,
Շարժէ հուպ զորրան, Եւ լըսէ մընջել.
Մի մասն 'ի բերան, Եւ 'ի մի համբոյր
Միւսումն 'ի յերկին: Տայ նրմին ժըպտել:

Ուրիշ գեղեցիկ տաղով մ'ալ կը նկա-
րագրէ թէ դեռաբուսիկ տղան ինչպի-
սի անոյշ ու գորովալից զգացմունքներ
կը ծնուցանէ ազգատոհմի մը սիրտը:

ԳԵՐԴԱՍՏԱՆ

Մինչ երեւի մանկիկ՝ շուրջ պար ընտանեաց
խընդան 'ի ծաղր. յաղու և վառ այն հայեաց
Արծարծին աչք ամենից:
Եւ արխրագոյն բաղմակընճիւն անգ ճակատ
Պարզի յանկարծ մանկանն 'ի տես սըրտակալծ
Կայտուել անմեղ հրճուալից.
Թէ զսեամս 'ի մորչ պատէ յունիս, կամ ձըմեռն
Բզլարուկիւ 'ի խուզի 'ի ներքս՝ առ 'ի յեռ
Կըցէ զաթուռ երեւուն,
Երբ գայ մանկիկ՝ խիճն հասանէ բերկրավառ.
Յընծան, խայտան-ըննա ձայնեն- և անգ մայր
Դողայ 'ի քայլուն նորուն:
Մերթ արկանեմք մէք խօսս, - ըզբոց շարժելով-
Բջայրենեացն, ըզպըւէտից, զԱստուծով.
Զհոգւոյն՝ յաղօթս վերամբարձ.
Եմուտ մանուկ՝ բարեաւ մընայք զերկնից բառք,
Հայրենիք սուրբ քերթողք. և լուրջ հեթեթանք
Ի ժմիտ փոխին յեղադարձ:
Ի գիշերի՝ մինչ փառս ոգիք երազեն,
Կեղերջաձայն յորժամ 'ի սուգ հեծեծեն
Ալիք հեծեալ յեղեգնուտ,
Թէ այգն յանկարծ յեղերց ծագէ զերդ լապտեր,
Ի լոյսն՝ ընդ անդ զարթնու չըշուկ խընդաբեր.
Հաւուց մըրմուռն, պղինձք 'ի թունդ:
Մանկիկ, գու աչգն ես, և ոգիս է այն գիւր
Որ քեզաղբարոյր ծաղկանց շընչէ զօգս 'ի սփիւս,
Որ առ 'ի քէն գայ բուրեալ:
Անձն իմ պուրակ նըսեմ ոստովք թանձրակուռ
Ի քէն և թ լընու յաւաչ քաղցրալուր
Եւ 'ի նըշոյլս ոսկեփայլ.
Զ'ի քաղցրութիւն քո գեղեցիկ աչք զեղուն,
Զ'ի քո փափկիկ ձեռինք օրհնեալ և սիրուն
Դեռ ևս անփորձ ընդ չարիք,
Երբէք մատաղ հեքք 'ի մեր կաւ կոխեցին.
Գըլուկս սըրբիկ, խարախագեղ հերք փայլին,
Ոսկեպըսակ հրեշտակիկ.
Դու տապալին 'ի մեղ անբիւծ աղանեակ.
Ոչ ոտք գողարիկ գեռ շըրջելոյ 'ի հասակ,
Թեք 'ի կապոյտ է փետուր.

Հայիս յաշխարհ, անգէտ ելով դեռ նրմին,
Կոյս երկակի. մարմին անբիծ գըլխովին,
Հոգի՝ անախտ և մաքուր:
Ո՛վ, զի սիրուն քաղցր 'ի ժըպտան է մանկիկ.
Միտք գիւրալուր, ամենազգած իւր ձայնիկ
Եւ գիւրամոք արտասուք.
Թափառէ զաչս 'ի զարմացումն հիացիկ,
Կեանս յամենուստ շընչէ ոգին իւր փափկիկ,
Եւ 'ի համբոյր գան շըրթուք:
Տէր, մի տապես ինձ և որ ինձ սիրելիք
Եղբայր, ծանօթք, բարեկամ և թշնամիք
Անգամ 'ի չարն ահարկու,
Մի տեսանէ, Տէր, անծաղիկ ըզգարուն,
Զվանդակ՝ առանց թըռչնոց, զըրճիճն անմեղու,
Եւ 'ի մանկանց զերկ՝ ըզտուն:

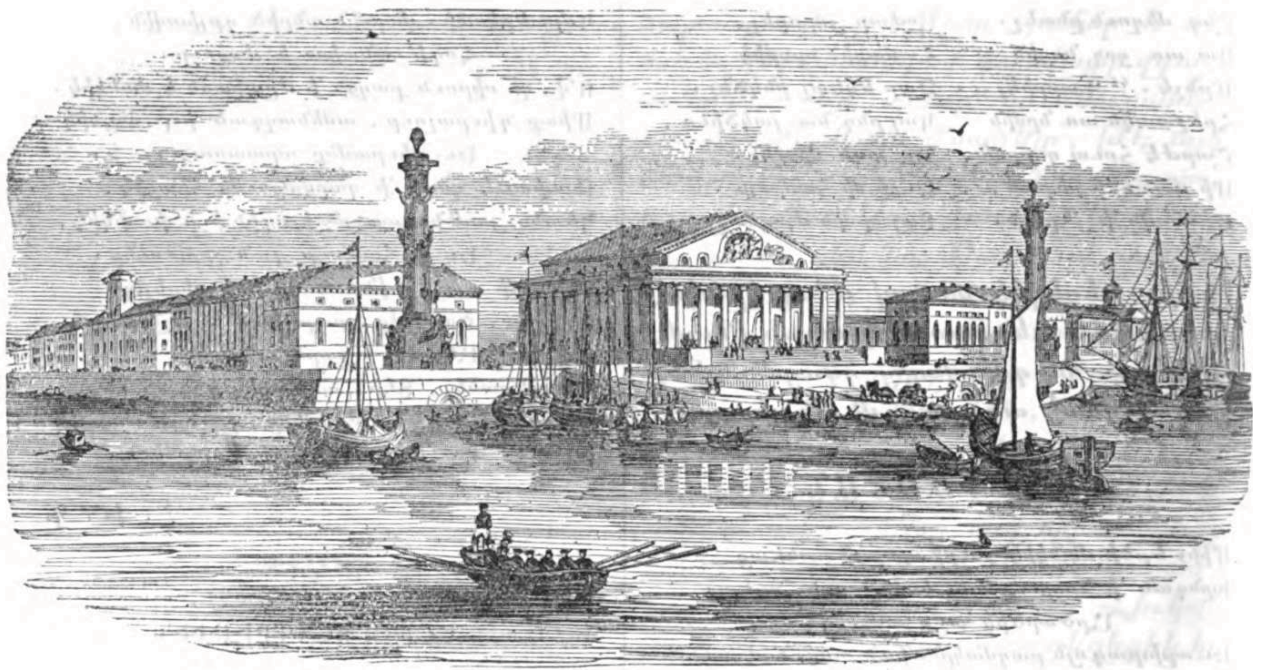
Հ. Խ. Գ

ԱՇԽԱՏԱՆԻ ԲԻՐՈՒԹԻՒՆ

Բեղրպուրկի ուսումնական ձիապրիսկները:

Մեծին Պետրոսի զարմանալի հան-
ճարը որ ամենուն ծանօթ է իր ըրած
մեծամեծ գործքերովը ու ան չինած
քաղաքովն որ քիչ ատենի մէջ Եւրո-
պիոյ երևելի ու առաջին քաղաքներէն
մէկն եղաւ, ինքը նոյն հանճարը առան-
ձին մտադրութեամբ բանեցուց աս
քաղքիս մէկ թաղին վրայ, որն որ Վա-
սիլեան կղզի կը կոչուի, ու ճանապարհ
հորդաց համար Նեղրպուրկի տեսնալու
առաջին տեղերէն մէկն է: Ի՞նչ կղզիս
որ՝ Եւա գետին մէջն է, մեծն Պետրոս
կայսրը կ'ուզէր որ եկեղեցականաց ու
ազնուականաց բնակութեան թաղ ըլ-
լայ, և միանգամայն վաճառականու-
թեան կեդրոն. և Վալենտիկ ու Իմ-
դերտամի պէս ալ ջրանցքներ ձևացը-
նելով քաղքին մէջը, որ արևելքէն ու
հիւսիսէն եկած նաւերը ուղղակի հոն
երթան ու իրենց բեռները հոն պար-
պեն:

Բայց Մեծն Պետրոս ուրիշ աւելի
մեծ ու կարևոր բաներու զբաղելով՝
չկրցաւ մտքի դրած աս խորհուրդս ա-
ռաջ տանիլ. բայց հանգերձ այսու ա-
մենայնիւ աս կղզիս ուրիշ կողմանէ
նոյնպէս երևելի եղաւ. վասն զի բոլոր

Հանգանակ Վաճառականաց :

Հոս են Ռեզրպուրկի հրապարակական շէնքերը . հոս է մաքսատունը և վաճառատունը , արհեստից և գիտութեանց երկու ճեմարանները , համալսարանը , և հանքաբանութեան դպրոցը , որն որ ամենահարուստ է տեսակ տեսակ դժուարագիւտ հաւաքմունքներով : Բնդարձակ սրահներու մէջ կը պահուին ան մեքենաներուն ողորտի նախագաղափարները որոնք Ուրալ և Միդայի լեռներուն մէջէն հանուած հանքերուն համար կը գործածուին . նոյն սրահներուն մէջը կայ նաեւ հանքերու հաւաքմունք մը , ուր որ խիստ նշանաւոր է ոսկեայ հաւաքմունքը որ աշխարհիս մէջ ամէն տեսակ հարստութեան կողմանէ առջինը կը սեպուի : Բն հաւաքմանս մէջ կայ ամէն վիճակի մէջ գտնուած ոսկի թէ գետի ըլլայ և թէ մետաղի . իսկ մեծութեան կողմանէ՝ ոսպի մը մեծութենէն սկսեալ , ինչուան 25 լիպրայ ծանրութեամբ միաձոյլ ոսկի կը գրտնուի : Եւ յաւաքիդ ըսուած ագնիւ քարի կտոր մը կայ 4,000 լիպրայ ծանրութեամբ , որ Վաղերինապուրկ քաղաքը գտնուած է . երկնաքար մըն ալ կայ որն որ իրեք խորանարդ ոտք մեծութեամբ

է ու ի բնէ ծակոտէն ու ապակային նիւթով մը ծակերը գոցուած :

Բնալուծական մեծ արհեստանոցին մէջ՝ տեսնալու արժանի բան է փլած թիւր զտելու ու շինելու գործարանը :

Թանգարանին պարտէզին մէջ արհեստական ապառաժ լեռ մը շինած են , ամէն տեսակ մետաղներէ ու հանքերէ բաղկացած , որոնք անանկ կարգով ու անանկ դիրքով մը շարուած են , ինչ դասաւորութեամբ որ բնութեան մէջ կը գտնուին :

Բն կղզեոյս գլխաւոր շէնքերէն մէկն է Ռուսիոյ ճեմարանը զոր Վատարինէ Բ. հաստատեց 1783^ն . աս ճեմարանս յիսունուիրեք անդամ ունի , և 1794^ն Ռուսաց լեզուին ազգային բառգիրքը շարագրեց քառածալ վեց հատոր , ու 1802^ն ալ քերականութիւն մը :

Երեւելի է դարձեալ Մեւա գետին եզերքը կանգնուած գեղարուեստից մեծակառոյց , ու գեղեցիկ Թանգարանը 1788^ն շինած . աս Թանգարանիս մէջ իրեք հարիւր տղայ տէրութեան ծախքովը գեղարուեստք կըսովրին . աս պատճառաւ երեւելի արձաններուն խիստ շատին գաճէ կաղապարը կայ . ընտիր

պատկերներու հաւաքմունք մը ու շատ նկարներու նախագաղափարը :

Բնենէն աւելի հետաքննական է ու մանց ձեմարանը , ոչ այնչափ արտաքին տեսքին համար որ աւելի խեղճ ըսելու բան է , որչափ ներսի բովանդակած ճոխութեանցը համար . ասիկայ հիմնեց Սեծն Պետրոս 1724^{ին} , և Այսինիյի խորհրդովը աստղաբաշխական դիտարան մ'ալ շինեց . բայց մահը վրայ դալով՝ աս ուսումնական ձեմարանին առջ երթալը չտեսաւ :

Պետրոս Բ . իր թագաւորութեան ատեն փոյթ մը չընելով ուսմանց առջ երթալուն , ամէն բան երեսի վերայ թողուց , ինչուան որ Լէննա , Լադիսաբէթ և Վատարինէ Բ . թագուհիները ուսմունքը առաջ տանելու ջանքով , ամենէն բարձրագոյն ուսմանց համար ալ ժողովքներ հաստատեցին :

Թագաւորական հրովարտակով իրեք դաս բաժնուեցան աս վերը յիշած ձեմարանին անդամները . չափաբերական ուսմանց , բնական գիտութեանց , պատմութեան և քաղաքավարութեան . անդամները թուով քսանըմէկ են , և իրենց տարեկան մուտքն է 200,000 ֆրանգ : Ունեցած աս մեծ եկամուտովն և Ռուսաց այլ և այլ ազնուականաց ըրած կամաւոր պարգևներովը աս ընկերութիւնս խիստ շատ տեսակ նիւթոց հաւաքմունքներ ըրաւ , որոնց վրայ մէկիկ մէկիկ համառօտ տեղեկութիւն մը տանք :

Եթա գրքատունը հազարաւոր տըպուած գրքեր ունենալէն ետեւ , ունի ձեռագրաց հարուստ հաւաքմունք մ'ալ և խել մը ձեռագիրներ Սողոյ և ուրիշ Թաթարաց ցեղերու լեզուով :

Բ . Լսիական Թանգարան , որ Լսիոյ այլ և այլ ազգաց ունեցած ուսումնական հարստութիւններուն հաւաքմունքն է . հոն 3,000 հատոր շինարէն գիրք կայ . ինչպէս նաև Ղապեղի Թաթարաց լեզուով , Բըրբերէն , Պարսկերէն , Տաճկերէն և Ղաթաներէն խել մը ձեռագիրներ . նոյն ազգաց դրամներուն հաւաքմունք մը . և դար-

ձեալ Սողոյի և ուրիշ կուսպաշտ ազգաց կուռքերու հաւաքմունք մը . ամէն տեսակ արհեստական , տնական գործիքներ . զէնքերու , զգեստներու և ուրիշ աս տեսակ բաներու հաւաքմունքներ :

Գ . Լադիստական Թանգարան , որ կը պարունակէ խել մը պապիրներ , միւմիաներ , և հին կուռքեր , և այլն , Լադեսանդրիայէն բերուած :

Դ . Խալերիական ազգաց սովորութեանց և զգեստներուն հաւաքում մը :

Ե . Ղրամներու Թանգարանը , որ մասնաւորապէս շատ հարուստ է Ռուսաց միտալներովն ու դրամներովը :

Զ . Լեննական պատմութեան Թանգարանը շատ հետաքննական է նախ ջրհեղեղեան կենդանեաց կմախքներովը , ուր արտաքոյ կարգի մեծութիւն ունեցող կենդանեաց կմախքներ կան . վագրի մը կմախք կայ հիւսիսային լայնութե վաթսներորդ աստիճանին տակ գտնուած . և դարձեալ հարիւրաւոր կմախքներ , բոլորն ալ կորսուած կենդանեաց :

Է . Թաւնոց Թանգարանը հարուստ է քիչ գտնուող Թաւնոց հաւաքմամբ : Լուսաբանութեան սրահն ալ տեսնալու արժանի է սնկերու ու Լճերիկայի բուսոց հաւաքմանը համար :

Ը . Հանքաբանութեան Թանգարանը բաց 'ի ունեցած ամէն տեսակ հանքերէն , ճոխ է Վիպերիայէն ելած հանքերուն հաւաքմամբ . կան խել մը երկնաքարեր , երկու ամենամեծ մալաքիդի զանգուածներ . Լաբի լածճալ ըսուած գեղեցիկ քարերու խոշոր կըտորներ . մագնիսի կտոր մը 40 լիպրայ ծանրութեամբ , որ իրեն զօրութեամբ կախուած կը կենայ օդուն մէջ :

Թ . համառօտ տեղեկութենէս ընթերցողը կրնայ մտածել աս ճոխութեանց յարգն ու արժէքը , ու այնչափ աւելի զարմանալ՝ որ աս ամէն բան այնպիսի տեղ մը կը գտնուին , ուր որ հարիւր յիսուն տարի առաջ անբնակ վայրի անապատ մըն էր :